

GAZETA DE TRANSILVANIA,

ANՅԼ

(ԿՅ ՔՐԵԱՆԱԼՏԱ ՎՈՒԵ.)

ԱՄ ՎՍԻ-ԼԵԱ.

N^{ro} 33.

Brashov, 23. Aprilie.

1845.

Gazeta de Transilvania este de dóz opí míi Fóiea odatъ pe septъmbъ. Pređua lor este me anъa дитрег 8 фіорині (24 dóbzечері) дн афаръ míi 7 фіорині арцінт дн Брашов.

Презъмерация се фаче дн Брашов ла Редакция саъ ла Едіторъ, iar дн афаръ пе ла к. к. поще, към míi ла DDnii prietenii corespondenđii ai пощриі; дн Бъзвреді ла D. ліврар I. Romanov et Comp.

TRANSILVANIA.

Влаж. Априліе. Дн локъл ръпосатълві канонік Арсеніе Поповіч с'аъ алес míi с'аъ денъміт канонік Теодор Серені вікаріъл míi протопопъл Фьгърашълві míi с'аъ оръндъіт де ректор totdeodatъ ла семінаріъл клерічілор. Хърпічіа míi такъл Длві пърінте Серені сълт къпоскъте клерълві днкъ дн anii deкънд фъсесе аічі професор де філософіе míi маі тълтъ време потаріъ консісторіал míi капітълар. Ноі дн рекъноащем къ Длві віне ла зп пост греъ, къчі пе лъогъ алте dato-рінде де канонік, ва авеа а кърмъі зп аше-зъмънт къ венітърі днсеміате míi маі віне де чінчизечі жъні азиторі де теологіе, паріъ пълъ съ аівъ порочіре де а фі пріміці дн семінаріъ днші іаъ едъкація дн осевіте школі а ле патріеі míi дн сінъл алтор націі, iar пъ пътаі дн лічеъла де ачі, пріп зрмаре тълді дн тръшій віп къ феліърі де претенсіі míi къ маніере че авіа се пот днпъка врео-датъ къ дъхъл преодеск; dar D. ректор ва фаче віне míi ва цінеа а тълъ леціле семіна-рістіче míi ле ва есекъта къ тоатъ еперціеа черътъ míi атънчі míi гъріле dedate а кърті аспра лъмеі днтреці вор тревзі съ амъдіа-скъ. Лефеа днпрезнатъ къ о маніеръ дълче е дн старе а плека орі каре червіче.

— Дн зілеле ачестеа се ашеаптъ съ сосіаскъ аічі М. Са преасфіндітъл D. Васіліе Ерделі, епіскопъл ромълеск дела Орадіеа mare.

МОЛДАВІА.

Іаші, 8. Апр. Бълетінъл офіціал де а-стъзі пълікъ зп декрет а Дн. Сале Домпъ-лві, пріп каре лъм. са пріңдъл Грігоріе фііъл Домпълві стъпъніторіъ е денъміт епітроп ал днвѣдетърілор пъліче дн локъл Длві т. ворнік Ал. Балш каре ш'аъ dat demisia. Прің-дъл Грігоріе дн зрмареа пропозіціеі фъкъте де днсаи адъпареа ценералъ е днсърчінат totdeodatъ а днпрезпъ лъкра, къ комісіа школастікъ дн челе че се атінг „de rangъл чел маі делікат а крещеріі míi а днвѣдътъріеі тіперімеі патріеі“ към се еспрімъ míi декре-тъл домпеск. — Къмкъ лъм. са пріңдъл есте ачел върват, каре ва ші пътрънде дн аде-върателе тревзінде але інстітвціеі míi а едъ-

каціеі пъліче míi ва пропъне челе маі по-трівіте къі де днвѣпътъдїре дн ачест рат, пъ се поате дндоі нїмїні, каре къноаще па-тріотісма чел лъмърїт а пріңдълві Грігоріе míi іъвіреа де кареа есте днсъфледїт кътръ націа са; акъреі фътосъл віиторіъ атърпъ партеа чеа маі mare дела едъкаціеа míi дн-вѣдетъра че іа ценерация де астъзі.

Експосіціа стъріеі днвѣдътърілор пъліче дн Молдова дела а лор реста-торпціре пълъ ла анъл 1843 míi зп проект пентръ а лор реформъ.

(Брмаре).

Слрп а се лоръ тревзі днвѣдътъріеі, дн period de 12 anі, адекъ дела 1832, пълъ ла 1843 інклъсіве, атът деспре днтре-взіндареа тімпълві, кът míi а сълелор desti-пате, алътъръм зрмъторіъл:

Т а в л о щ ъ.

Венітъл касеі скоалелор дела 1832 пълъ ла 1843 інклъсів 4,775,747 леі, келтъелеле дн каре се днформъ авереа пенішкътоаре míi мішекътоаре, днсъ къмпърареа каселор академіеі 231,815. а інстітвтълві 149,100, а скоалеі фетелор 95,851, скоалеі де маестріі 59,000, адаос ла зідіреа інстітвтълві академік 125,000, къмпърареа каселор дн Roman 82,800, ажътор ла къмпърареа каселор дн Бакъъ 3150, дн Фокшані 5000, дн Бърлад 3000, къмпърареа кърцілор пентръ вїбіотекъл míi а інстръментелор де математікъ, хіміе, фізі-къ, пентръ кабинет, літографіе, modele de зъ-гръвїтъръ míi а зпелтелор де тълъ-фъпътъръ ла скоала фетелор 245,868 леі 45 бані, зпел-те ла скоала де маестріі 39,000 леі, ла скоа-тереа де съв аманет а мошїеі Въленіі 33,012, товіелеле скоалелор дн капіталіе 22,131, де пе ла цінътърі 11,577, сълма 1,106,304 леі 45 бані. Dar валора інтрісікъ а аверілор пе-нішкътоаре, къпътатъ дн днгрїжіреа епітро-піеі, спорешче къ сълма де 237,688 леі, днсъ: скоала дн Бакъъ с'аъ преđuїт 14,200 леі, дн Фокшані 24,500, дн Бърлад 31000, дн Те-къч 25,000, валора мошїеі Въленіі де 500 фълчі, фълкънд 5000 галъ. се скар 33,012 леі даці, се сзе ла 141,988, сълма 237,688 леі.

Джкът автѣл реал а скоалелор пѣвлѣче есте 1,343,992 леї, 45 ванї.

К е л т ъ і а л а .

Дѣпре кѣм с'аѣ ковтролат шї с'аѣ дѣвѣзѣтъдїт де овѣеаска адѣпаре.

Дн ажѣтор ла кабинетѣл історїеї патѣрале 66,000 леї, рѣмѣнерациї ла стрейнї дїректорї де пансіонае шї ажѣторѣрї днтрѣ дїпереа ла дѣвѣзѣтъдѣрѣ а фїлор де воерї, прїн дѣрї стрейне 242,650 леї 20 ванї, дїпереа а 12 пансіонерї пе ла знїверсїтъдї стрейне 332,901 леї 15 ванї, адѣчереа дїректорїлор, а професорїлор дїн дѣрї стрейне шї а маестрїлор пѣнтрѣ скоала де тѣестрїї 157,611 леї 66 ванї, ажѣтор ла комїтетѣл чѣнтрал 43,200 леї, ванїї дадї спре репарациї а каселор де скоалѣ дїн капїталїе шї дїн дїнѣтѣрї 128,078 леї, келтѣеле пѣпревѣзѣте, че с'аѣ черѣт дн кѣрѣл анїлор, спре а се кѣмпѣра лѣкрѣрї шї а се дреѣе атѣт ла скоале кѣт шї ла інстїтѣтѣрї 98,665 леї, дїпереа а 431 елеѣвї інтернї карїї, дн dїастїтѣ де 12 анї, фїгѣреазѣ дн Nr. de 1295, сокотїдї а 770 леї 2 ванї де знїл пе зн ан, дн каре днтрѣ плата інспекторїлор, а педагогїлор, летне де фок, дофторїїле шї алте тѣнѣнте келтѣеле 1,000,491 леї 90 ванї, капїталѣл рѣмас ла інкеереа ан. 1843 184,804 леї 81 ванї. Се адаоѣе сѣтма келтѣелелор дїн каре се днформѣ авереа пѣмїшкѣтоаре шї мїшкѣтоаре а скоалелор 1,106,304 леї 45 ванї. Фак ачесте сѣтме пѣсте тот 3,360,706 леї 77 ванї. Скѣзѣндѣсѣ ачѣастѣ сѣтѣ келтѣїтѣ де 3,360,706 леї 77 ванї дїн сѣтма венїлорї де 12 анї, каре есте 4,113,141 леї, рѣтѣдн 1,415,040 леї 43 ванї, сокотїдї дн келтѣїала пѣлѣдїї лефїлор професорїлор, днтрѣ дѣвѣдѣреа а 15,613 тїнерї екстернї шї інтернї пе 12 анї, днкѣт келтѣїала пе астѣ епохѣ дїне пѣнтрѣ зн сколер 90 леї 78 ванї.

Дїн ачест тавлонѣ се лѣтѣреѣе кѣ каса скоалелор аѣ днфїндат дн ачест перїод де 12 анї о авере пѣмїшкѣтоаре шї мїшкѣтоаре де 1,343,992 леї 45 ванї, кѣ дн кѣрѣл ачестор анї пе рѣнд с'аѣ крескѣт 431 фїї с'аѣ орфанї аї дрегѣторїлор статѣлї, шї кѣ дн тоате скоалеле пѣвлѣче аѣ маї фреквѣнтат зн пѣтѣр де екстернї, карїї, дн каталоаѣеле а пѣвале а скоалелор фїгѣреазѣ дн пѣтѣр де 15,613, дїнтрѣ карїї о парте се деосеѣеск прїн лѣкрѣрї шї слѣжѣе фолосїтоаре.

Се маї ѣедереазѣ кѣ кѣ лѣкрѣреа сѣїентїфїкѣ а корпѣлї академїк, с'аѣ проѣсѣ 56 кѣрдї сколастїче, дїнтрѣ каре 25 тїпѣрїте, іар 32 маѣскрїсе дѣпре кѣм се ѣеде дїн лїста алѣтѣратѣ. *)

Пре лѣнѣгѣ ачесте: о соѣїетате дїн корпѣл академїк се днделетнїчѣе кѣ компѣнереа знїї лексїкон де конѣерсаѣїе, картеа чеа маї нїмерїтѣ а рѣспѣндї дн пѣвлїк кѣноѣїнѣде фолосїтоаре. D. Іоан Алѣїнеѣ аѣ траѣѣс шї аѣ тїпѣрїт о Макровїотїкѣ шї аѣ компѣс зн маѣзал де Історїа Молдоѣеї, каре с'аѣ пѣс сѣѣ тїпар. D. Леон Фїлїпескѣ зн маѣзал де агрономїе, D. Мапоїл Фїлїпескѣ кѣлѣторїа лѣї Анахарсїс, DD. П. Крїсте, Грїгорїе

Платон шї Сорочѣанѣ сѣїт колаѣораторї фоеї перїодїче: Ікоана Лѣтеї, іар D. Балтасар Панаїтеанѣ се деосеѣеѣе прїн лїтографїїле, че рївалїзаѣ кѣ челе маї фѣрѣтоасе а Дѣрманїеї. Джкѣт прїн фелїзрїте днделетнїчїрї, тїнерїтеа крескѣтѣ дн скоалеле наѣїонале, пѣкоптепїт контрїѣѣїазѣ кѣтрѣ лѣкрѣрїле, каре днтїпѣреск патрїеї зн карактер де днпнїтїре дн келтѣрѣ.

Дар орї кѣт де днпѣкѣтор ар фї рѣсѣлататѣл кѣпѣтат дн ачест скѣрт перїод, пѣвлїкѣл, пѣпѣтрѣс де грегѣтѣїле че се опѣн днтемеерїї скоалелор, пѣ днчѣтеазѣ а пѣне дн паралелѣ стареа днѣѣдѣтѣрїлор поастрѣ кѣ ачѣеа а дѣрїлор стрейне, знде кѣ тоатѣ днпнїтїреа кѣноѣїнѣделор, гѣѣвернїрїле се сїргѣеск а ле днделпїнї прїн днтродѣчереа де реформѣ поѣе, пѣркѣм ачѣаста есте щїѣт дїн дїскѣсїїле, ла каре ачест обїект есте сѣпѣс дн Франца, дн Дѣрманїа шї дн Мареа Брїтанїе. Ачесте лѣкрѣрї ар пѣтѣ пѣснїтїт днлеснї ла пої днѣѣпѣтѣдїрїле дорїте, дакѣ тѣсѣрїле, аїѣреа адоптате, ар пѣтѣ авѣ аїче дѣплїнѣ аплїкаѣїе; дар конѣїѣїїле ексеѣпѣїонале а днкѣнѣїѣрїлор поастрѣ, пѣ-ертѣнд о асѣтїне лѣкрѣре, днгрѣѣїазѣ ла пої тѣлт кѣѣстїа реформѣї скоалелор.

Дн мїжлокѣл дѣсѣѣтерїлор асѣпра знїї сїстеме поѣѣ, потрїїт кѣ проектѣле date de маї пнпте, се адаоѣе дн кѣрѣл сколастїк 184 ³/₄ ла сѣѣѣргѣрїле капїталїеї треї скоале днчѣпѣтоаре. Днсе тот атѣнче с'аѣ дѣсѣїнѣдѣт класеле а кѣтѣѣа сѣпїалїтѣдїї, пѣркѣм ачѣеа а геометрїеї практїче, а архїтектѣреї шї а зогрѣѣїреї, шї кѣ о реформѣ радикалѣ с'аѣ фост пропѣс:

1) А дѣсѣїнѣдѣа тоате класеле пѣпѣ ла челе елементаре, спре а днчѣе де ла еа зн кѣрс де днѣѣдѣтѣрѣ дѣпѣ о сїстемѣ поѣѣ.

2) А дѣсѣїнѣдѣа інстїтѣтѣрїле, дн каре, дн пѣтереа рѣглемѣнтѣлїї органїк, се креск фїїї шї орфанїї дрегѣторїлор статѣлї шї дн локѣл ачестїї ашеѣтѣмѣт

3) Сѣ се трїмїтѣ дн дѣрї стрейне зн пѣтѣр де 24 тїнерї, спре а се форма аколо дн фелїзрїте ратѣрї а щїїнѣделор шї а артелор, ка дѣпѣ а лор днтоарчере, сѣ рѣднчѣанѣ класѣрїле гїмназіале, днпнїтѣндѣсе пе тот апѣл трѣпѣтат пѣпѣ ла челе маї днпалте.

Прїн ачесте тѣсѣрї се сокотеа а се днлѣтѣра пѣдѣїїле, че се пѣреа кѣ се опѣн ла пропѣшїрїеле дорїте, кѣнд ѣедерат есте: кѣ атѣнче о реалїтате, кеар де ар фї шї мїжлоѣїе, с'ар пѣрѣсї пѣнтрѣ о перфекѣїе, днкѣ проблематїкѣ, кѣчї ачѣеа аѣѣѣратѣ пѣ се поате кѣщїга дѣкѣт прїн конкѣрсѣл тѣлтор днпѣрѣїѣрѣрї фаворїтоаре шї а знїї тїмпѣ маї днделѣнѣгат. Пѣнтрѣ о асѣтїне тѣсѣрѣ проектатѣ с'ар чере а) зн перїод чѣл пѣїїн де 10 анї, дн каре днѣѣдѣтѣрїле пѣвлѣче с'ар днпаноѣ, с'аѣ чѣл тѣлт ар ста пе лок, шї б) о келтѣїалѣ де 40,000 галвїнї фѣрѣ дѣплїнѣ сїгѣранѣїе де нїмерїреа планѣлї, кѣчї, чїне ѣа пѣтѣ асїгѣра кѣ ачїї пѣїїнїї трїмїнїї канѣїдаѣї а сѣпїалїтѣдїлор, ѣор рѣтѣжнеа пѣпѣ атѣнче дн ѣїадѣ, пѣ се ѣор рѣспѣnde аѣѣпѣтѣреї? пѣркѣм аста с'аѣ тѣмплат кѣ канѣїдатѣл К.

*) Ноѣ пѣ неаѣ ѣенїт.

Зефирескъ, кариле, дъпъ че къ келтзиала ста- тълъи с'аѣ крескът аиче, ші апої ла зпіверсі- тьдї стрейне съвършинд кърсъл, дп лок а се дптоарче дп патріе, аѣ дптрат ка директор а знеї фабріче de fier din Moravia.

Дп асеміне дпкзпцізваре, интересантъ пентрѣ соарта моралъ а църей, ші повъдѣит де експеріенца лъкрърілор трекуте, vom desc- вълі деспре о парте педечіле челе адевъра- те, кареле се опън аиче ла дптемеереа ші дпайтіреа дпвъдѣтърілор пъвліче, ші апої vom дпсѣмна ші тьсъріле, че сокотім ма- пріитоаре пентрѣ ачест mare обіект.

(Ва зрма.)

Chronica.

Гречія. Атина, 6. Апр. Щіреа че се лъдїсе деспре непріміреа прінцълї Міхаїл Обренович ла рецеле Ото, декът пѣмаї сѣпт кондііе де а се презента прін солъл Търчіей а кърей есте сѣпѣс ка сервіан, се адевері де- пліп. Аша Міхаїл пъръсі Гречія скървіт. Дп- тр'ачеа зрма арътѣ къ рецеле Ото авѣ дре- птате а се пърта кѣм с'аѣ пъртат; пентрѣ къ токма акъма чіркълѣ зп теторанд ал пор- цей адресат къртръ пѣтеріле европене, прін каре ачеаа вреа а доведі неапъртата тревъ- індѣ де а гръмъдї спре Тесалія остъшїме маї мълтъ, дъпъ че дп Гречія се фак атътеа мішкърї въдїтоаре де о дорінцѣ де а кълка провинці търченці, ла каре се маї адаогъ ші веніреа прінцълї сервіан. — Гречїї воеск че- ва. Пълъ дп сеара дп 6. Апр. дъхъріле дп Атина се афла дп мішкаре преасеріоасъ. Се лъдїсеръ дѣв фелїзрї де вещи: къ Маврокор- дат ар вої о револъдіе; къ Колетіс ар ста дп капъл знеї контрареволъції. Гарнізонъл се тълці, се лзаръ ші алте тьсърї страор- дїнаре. Окърмзиторїзл Атїчей Папалексонъ- лос ші директоръл де поліціе дп Атина Пе- трокотос фъсеръ скошї фъръ весте дп але лор постърї ші дп локъл лор се ръндъръ алції. Новл кърмзиторїз ал Атїчей словозї о прокламаціе къртръ Атенїенї, прін карей пофтеще а пъзї лініщеа. Къ тоате ачестеа Колетіс ера лініціт ші весел, іар рецеле ші реціпа дп ачеаа сеаръ стьтъръ де фауъ ла сервареа анівѣрсарей де револъціа гречеаскъ ші фъсеръ прїмїдї де къртръ попор къ тоате семпеле де сѣпънере. — Есте де дпсѣмнат, къ дптре ачесте мішкърї ші дпїеатътърї газетеле греченці кѣм ші тіпарїзл престе тот скъпат фїнд де орї че рестрїнцере, се чеартъ ші се дпжъръ къ тоатъ патїма че подї со- котї; ші тотъш токма прін асеменеа черте івдї се лъмъреце адевъръл де мїзпне, пентрѣ къ маї ла зрмъ сімдъл чел сьпътос ал попорълвї шїе адеце вїнеле дп рьѣ, латъра дп дроздїї. (Газ. зпів.)

Търчія. Константинопол, 2. Апр. Хар- нїкъл Омер паша (креціп търчіт), каре фре- къ пе Албанезї дп анъл трекут, зржндїсе де інтрїцеле търчілор фанатїчі дшї черѣ ді- тісіа, пе кареа сълтанъл о прїмі хотъръндѣ пєнсїе анхалъ. Дар іатъ къ авїа лзаръ пе Омер де пе капъл арпъвдїлор, кьнд врео мїе ішшї дп еї се ші скъларъ армадї, дпкърсеръ

асъпра тьпъстїреї сѣ. Арсеніе ші о прѣдаръ, іар дела алта зчїсеръ ші треї кълзгърї карїї нѣ пѣтѣсеръ скъпа къ фьга. Аша дар тре- вїле дп Албанїа дпчеп а се форма токма ка дп анъл трекут. (Газ. зпів.)

Пръсіа. Дп провинціле пръсіене се цїп діете партїкъларе, каре фак фелїзрї де сѣа- тьрї ші черерї; дптре ачелеа дпсѣмнѣм лі- вертатаеа де тіпарїз. Дп провинціле дела Рен се дпкеїе о черере дп прївїнда ачеаста къ 63 дп контръ ла 6 гласърї, дп Сїлезїа къ 55 дп контръ ла 24; ла Берлін цїп че с'аѣ фькът.

Саксонїа. Дрезда, 16. Апр. Маї. Са рецеле Пръсіей сосї аичї іерї дъпъ амїазї спре а фаче вїзїтѣ фамїліей домпїтоаре де ачї шї спре а лѣа пе соціа са реціпа кареа петрекѣ ла къртеа Саксонїей.

Брїтанїа mare. London. Дп 8. Апр. іар маї венї пе таса касей де жос къса дескїдереї скрісорїлор стрейне прін оаменїї гъ- верпълї. Маї тодї тьдъларїї рекъноскъръ, къ апъкътѣра ачеаста есте преа ръшїнътоаре ші вълъстѣматъ; дар дъпъ че се доведї, къ кондіка Англіей ар кьпрїнде дп адевър зп ар- тікол де леце, прін каре гъверпълї се дъ воїе а дескїде скрісорї дп тімъзрї фоарте перїкълоасе амерїнцетоаре де тьрвзърї дп лъвѣтръл цереї, прїчіпа венї ла вотїзаціе ші къ 161 дп контръ ла 78 се хотъръ, ка гъ- верпъл ші пе вїторїз сь аївъ дрептъл а де- скїде пѣмаї скрісорїле оаменїлор къ препъс де карїї ар фї театъ къ кьцетъ ревелї ш. а. Къ тоате ачестеа се паре къ партїда дъшма- нъ дескїдереї нѣ се ва одїхнї пълъ нѣ ва скоате ла кале нїмічіреа ачелеї леці печїнстїтоаре. Дп Франца, Белціѣ ші Нордамерїка гъвер- пеле п'аѣ ачел дрепт зржт; дар дп алте церї? — Тот дп зїоа ачеаста зпъл дп депътаці ащернѣ о черере интересантъ асъ- пра дпгропърїї торцілор прін четъдї шї прін вїсерїчі, прін каре аеръл се дпчътеазъ фоарте, воалеле се тълдескъ ші віада оаме- нїлор се скъртъ. Маї дъзпъзї се ворвїа дп Франца къ deadїнсъл, къ ар фї вїне ка торції сь нѣ маї фїе дпгропадї спре пѣтоаре шї спре хранъ вертїлор, чї дъпъ че іаѣ котъп- дат, сѣї ардъ дптокма кѣм фъчеа romanїї шї еліпїї, карїї дънъ пъререа медїцілор де астъзї дп пзїтъл ачеста фъсесеръ тълт маї дпце- ленці шї попїї лор мълт маї неїтересадї, карїї дакъ ар фї маї дптродъс ші обїчеїзл де а дпгропа пе чеї вогадї прін капїціле челе тарї шї прін крїпте, шї ла къдїва ані іар фї скос спре аї слъжї а доа оаръ, ар фї къцігат пѣтере де вълет. Аша дар шї каса Англіей декларъ къ 66 гласърї дп контръ ла 49, къ дпгропареа торцілор дп лъвѣтръл че- тьдїлор тарї е фоарте стрїкъчоасъ шї къ парламентъл сь афле тьсърї де дпдрентаре.

Несъферїндѣ. Міністръл Сїр Роберт Пеел хотъръ, ка орї къ че кїп сь се деа зп ажвторїз де ванї зпвї семїнар romano-католик дп Ирландїа. Ачеаста рїдїкъ асъпрїї опозї- ціе фоарте греа. Ла 11. Апр. дп каса де жос депътатъл Феранд ащернѣ о контраче- рере сьскрісъ де дѣв мїї ішшї, апої декларъ, къ дакъ Сїр Роберт Пеел дъ „папїсташлор“

ажиторіѣ, лѣкреазъ дѣпъ dogma diabolѣлѣи ші а лѣи антихристъ, рѣстоарнѣ либертатеа націоналъ, парламентѣл, тропѣл, конститѣціа ші къ гонінд асеменеа планѣрѣи финансиале, пѣсе поате ка съ пѣл трѣспіаскъ дін черѣи пѣлъ дн сѣършіт. — Тоѣи рѣсерѣ къ гѣст де ачеа черере вѣготѣ ші фанатикѣ.

Албанезіи ші лимба лор.

Европеніи пѣлъ дн зилеле поастре аѣ къпоскът Албаніа ші пе Албанезіи пѣмаі дін знеле цеографіи преа пѣсигѣре дн прѣвѣнда ачеаста. Албаніа пе акѣреі лѣкѣиторі Тѣрчіи дн пѣмеск Арпѣзѣдї, іар еі днпре сѣне се зѣк Скинетарі, оамені вѣтежі ші іѣвѣиторі де либертате, се днпѣнде пе лѣпгѣ мареа адриатикѣ ші іоникѣ пе маі вѣне де 700 мѣлѣрѣи пѣтрате. Пѣмѣрѣл сѣфлетелор де наѣіа албанѣ нѣмѣні пѣ лаѣ днсепнат пѣлъ акѣма къ акѣратѣдѣ, дар албанезіи сѣнгѣрѣи кред къ пѣмѣрѣл лор трече пѣсте дѣкъ мѣліоане, дін каре прѣкъм щѣм вѣрѣвадїи чеі маі харнѣчі се аѣлѣ рѣспѣндїдї дн Тѣрчіа ші пе аїреа дн слѣжѣе остѣшѣдї. Ноі днделѣдем ачі, къ де Албаніа се дін ші днпѣтѣрїле челе пѣатѣрнѣтоаре, към а Сѣліодїлор, Хїмарїодїлор, Задрїнодїлор, дін карїи зн маре пѣмѣр днші вѣрсарѣ сѣпѣеле пѣмѣрѣ либертатеа Грѣчїлор. Албанезїи сѣпѣт тѣіадї къ рѣлѣеа дн треі пѣрѣдї, грекорѣсѣрїтені, апѣсені ші махомеданї; дар чел маі марѣ рѣѣ аѣ фост пѣлъ акѣма пѣмѣрѣ дѣпншї, къ пѣкъм сѣ аїѣѣ вѣрео лїтератѣрѣ, дар нѣчі де алѣаѣет пѣсе пѣтеа вѣкѣра ші пѣ с'аѣ помѣнїт сѣсе фїе днчеркат чїпеѣа а скрїе чеѣа дн лимба албанезѣ. Де ачі зрѣтѣ, къ ші слѣжѣа дѣмѣнезїаскъ се сѣършѣеде пѣпѣ асѣзї дн лимѣѣ стрѣпѣлѣ, дін кареа нѣчі дншїи прѣодїи де рѣнд пѣ прїчен маі нѣмїк. Дакѣ арпѣзѣдїи вѣраѣ сѣ днѣѣе ші еі карѣ ші скрїсоаре, днѣѣѣ пѣлъ акѣма парѣ маре грѣчѣеде, днсѣ преа фїрѣеде къ пѣмаі чеі маі авѣдї, іар породѣл заче днтрѣ днпѣпѣчїте маре.

Кѣ тоате ачѣстеа дін наѣіа албанезїлор аѣ ешїт ші пѣлъ дн вѣрѣмїле поастре маі мѣлѣдї оаменї проконсїдїи ші адѣпаѣдї дн щїпѣделе европене, днст сѣпѣт пѣмѣрѣ де алте наѣдїи ші анѣме сѣпѣт фїрѣме де грѣчї. Есте днсѣ де мѣраре, къ нѣчі знїи дін ачеіаш пѣ с'аѣ гѣпѣдїт пѣлъ акѣма деспре кнѣл към сѣ ашезе зн алѣаѣет потрївїт лимѣеї албанезе ші сѣ пѣіе зн страт де лїтератѣрѣ наѣіоналъ, дін каре сѣ се реверсе вѣпѣкѣвѣнтареа черѣлѣи прѣсте ачел пѣам вѣрѣднїк де о соарѣ маі вѣпѣлѣ. Дар іатѣ къ вѣакѣл ал 19леа, ачѣст вѣак ал лѣмїпїлор дѣсептѣ ші днпѣре Албанезїи пе зн вѣрѣват днѣѣпѣіат де іѣѣіреа кътрѣ наѣіа са ші кътрѣ лѣмїнареа еї, каре пѣшїи крѣдѣ остепѣала, стареа ші вѣрѣмеа дн рѣстїпн маі де 20 анї, пѣлъ че ашезѣ зн алѣаѣет потрївїт, днтокнї о фїлаѣѣ пе кареа о ші тнпѣрїи ші траѣѣсе кътеѣа алте кърѣдї дн лимба са наѣіоналъ. Ачел вѣрѣват есте D. Назм Панаїот Векїл Харч, пѣскѣт дн Вїтѣѣкї Колоней.

33 топѣрї осевїте се аѣлѣ дн лимба албанезѣ ші Длѣї фортѣ тот атѣтеа сѣмпе саѣ лїтере пѣмѣрѣ ачѣлеаш. — Ам днѣелес, къ дн Албаніа фѣ прїмїтѣ аѣлареа Длѣї Назм къ пѣаѣептатѣ кълѣдѣрѣ ші вѣкѣрїе, днкът зн маре пѣмѣр де арпѣзѣдїи ші днчѣпѣрѣ а скрїе дн лимба лор ші къ лїтереле фїгѣрате де Длѣї. Есте де дорїт, ка асѣпра ачѣстеї днпѣрѣпнѣдерї атѣт де скѣмпе ші фолосїтоаре сѣсе трагѣ лѣареа амнїте ші а алтор арпѣзѣдї карїи се аѣлѣ лѣкѣїнд прїп алте дѣрїи ші днкът мѣлѣдї дін ачеіаш дн старе преа вѣпѣлѣ. Прїп ачѣаста албанезїи ар къщїга пѣмѣрѣднїт де мѣлѣт дн окїи лѣмїи. Наѣіа албанезїлор арѣ дѣх ші ісѣдїме: към се поате ка вѣрѣвадїи ачѣлеіаш сѣ маі рѣѣде ші дн вїторїѣ змїлітоареа рѣфлѣксїе а стрѣпнїлор, къ еї п'аѣ нѣчі алѣаѣет, пѣкъм лїтератѣрѣ. Дѣчї вѣрѣвадїи албанезїи днѣѣрѣдншадї ачѣст пѣпрѣдѣвїт прѣдѣкѣт ал пѣчїи, сѣдїдїи ші вої дн снѣл наѣіеї воастре щїпѣделе ші фѣрѣмоаселе арѣ; къпоаѣдїи къ е пѣсте пѣтнѣдѣ, ка породѣл — аѣарѣ де преа пѣдїи — сѣ поатѣ лѣа вѣрео проконсїре дн лимѣѣ стрѣпнѣлѣ, фачѣдїи ка ші фїи воцрїи сѣ лѣѣде пе Дѣмѣнезѣ дн лимба сѣпѣтѣ къ лѣпѣтеле мѣмѣї лор. Прїмїдїи къ драгосте фѣрѣдаскъ аѣлареа ші днчѣпѣтѣрїле Длѣї Назм; ші фїндкѣ аѣ жѣрѣїт атѣт де мѣлѣт пѣмѣрѣ лѣмїнареа пѣа мѣлѣї сѣѣ, пѣ вѣ прѣѣѣтаѣдїи аї днпѣнде мѣпѣлѣ де ажѣторїѣ къ тоате мїжлоачеле трѣѣвнїчоасе. Днп скрїсорїле знор прїетнїи аѣларѣм, къ о парѣ днп арпѣзѣдїи лѣкѣиторїи дн дѣрїле ачѣстеа прїмїрѣ къ рѣчѣалѣ ші къ пѣпѣсарѣ остепѣлїле Длѣї Назм; се паре къ знїи ка ачеїа пѣ къпоск импортанѣа ачѣлеї днпѣрѣпнѣдерї атѣт де фѣрѣмоасе. Дар пої крѣдем, къ къ вѣрѣме ле ва пѣреа рѣѣ де ачеа пѣпѣсарѣ а лор.

Д и н Б р а ш о в.

„Скрїѣдїи поѣтѣдїи днп тоатѣ лѣмеа, дар днп днпѣтѣл вострѣ челе маі пѣдїне,“ аша нї с'аѣ зѣс де кътрѣ знїи алѣдїи. Че вѣ пасѣ? Чѣтѣтеа поастрѣ пѣ е къпїталѣ а вѣрѣнѣї дѣрїи, пѣмѣрѣ ка сѣсе факѣ днпѣтрѣнса мѣлѣднїи де скнѣѣѣрїи дн еѣнѣмнїте ші днп пѣрсѣне, чї пої аїчі сѣпѣтем чѣтѣдѣнїи (bourgeois), мѣсѣрїашї, пѣгѣдѣторїи ші пѣгѣдѣторашї, еконѣмїи ші сѣрѣчїте, карїи тоѣи вїѣдѣїт рѣспѣкѣтїѣ днп лнпнїѣе атѣт де маре, днкът пе днпгрознїм кънд нї се снѣпѣ ші нѣѣлѣ знеорї (...), къ пе аїреа оаменїи пѣшїи днѣделѣг грѣїѣл де сгомѣтѣл днп злїде. Кѣрїосїтатеа поастрѣ пѣ мерѣе маі депарѣте ка пѣлъ спре фѣрѣстрїле знор вѣчнїи, карїи пе сѣмпе ші еї пе поартѣ грїжа, ші дакъ пѣ с'ар аѣла знеле дѣхѣрїи пѣодїхнїте, каре маі скорпѣск къте дѣѣ треї рѣпрезѣнтадїи театрале, къте чнпчїи шѣсе кончѣрте вѣпнїчеле, пої ам вїѣдѣї маї лнпнїдїи дѣкѣт алѣїнеле ѣарпа.

— Кѣ тоате ачѣстеа поате фї къ алѣѣѣдатѣ вѣ вѣм щїи снѣпѣ ші маі мѣлѣте. —